

Mistä rahat toimintaan?

Yhdistyksen varainhankinta

Varainhankinta pienessä yhdistyksessä

Yleishyödyllisen yhdistyksen tavoitteena ei ole taloudellinen toiminta tai voiton tavoittelu, vaan yhdistyksen säännöissä määritellyn toiminnan toteuttaminen. Varainhankinta on osa yhdistyksen muuta toimintaa.

- ▶ Yhdistysten toimintaa Suomessa säätelee yhdistyslaki
- ▶ Muut lait ja määräykset
  - ▶ Kirjanpitolaki, kirjanpitoasetus, tuloverolaki, tilintarkastuslaki, laki elinkeinotulon verottamisesta, arvonlisäverolaki, arpajaisverolaki ja tavara-arpajaisasetus
  - ▶ Lisäksi noudatettava työsuhdetta koskevia lakeja ja henkilötietolakia
  - ▶ www.finlex.fi

Mitä varainhankinta on?

- ▶ Varainhankinta lähtee aina tarpeesta
- ▶ Varainhankinta on työtä, jolla mahdollistetaan yhdistyksen perustoiminta ja sen kehittäminen
- ▶ Yhdistystoiminnassa varainhankinta on kaikkea missä raha liikkuu
- ▶ Taloudellisesta toiminnasta on säädetty yhdistyksen omissa säännöissä

Varainhankintastrategia

- ▶ Varainhankintastrategia on pitkän aikavälin suunnitelma siitä, kuinka yhdistys hankkii rahansa tulevaisuudessa
  - ▶ Toiminta-ajatus, varainhankinnan tarpeet, tavoitteet...
- ▶ Lisäksi tulee kartoittaa nykyinen tilanne
  - ▶ Nykytila-analyysi = tämänhetkiset rahanlähteet, kuka, kenelle...
- ▶ Varainhankinta vaatii suunnittelua ja panostuksia sekä selkeää tavoitteellisuutta
  - ▶ Ilman tavoitteita ei voida tietää, tehdäänkö oikeita asioita oikealla tavalla

Varainhankinnan periaatteita

- ▶ Varainhankinta on pitkäjänteistä työtä
- ▶ Maksajalle/lahjoittajalle kerrotaan mihin asiaan, esineeseen tai aiheeseen rahat menevät
- ▶ Varainhankinnalle asetetaan aina selkeä tavoite
- ▶ Vastuu on yhdistyksen hallituksella
  - ▶ Toteuttaja voi olla pj, hallitusjäsen, sihteeri, muu luottamushenkilö tai hallituksen ulkopuolinen jäsen
  - ▶ Jollakin aina johtovastuu

Varainhankinnan hyviä käytäntöjä

- ▶ **Jäsenmaksut**
- ▶ **Kannatus- ja tukimaksu = lahjoitus**

Lisätietoja:

Yhdistysten omat säännöt

<http://yhdistystieto.fi/wiki/77-jasenmaksu>

Loimu, K. 2010. Yhdistystoiminnan käsikirja. Helsinki:WSOYpro

Varainhankinnan hyviä käytäntöjä

▶ Talkootyö

- ▶ Korvauksetta tehtyä työtä toiselle ihmiselle tai taholle
- ▶ Veroseuraamuksia voi tulla jos kolmas osapuoli maksaa palkkion tehdystä työstä

▶ Arpajaiset

- ▶ Lupaa ei tarvita jos järjestäjänä toimii yleishyödyllinen yhteisö tai säätiö ja kun arpojen yhteenlaskettu myyntihinta on enintään 2000€
- ▶ Pienarpajaisiin ei tarvita lupaa eikä niistä tarvitse maksaa veroa
- ▶ Lisätietoja: <http://vero.fi>

Varainhankinnan hyviä käytäntöjä

▶ Bingo

- ▶ Luvan järjestämiseen voi hakea kotipaikan Suomessa omistava rekisteröity yhdistys tai sellainen yhteisö jolla on yleishyödyllinen tarkoitus

▶ Arvauskilpailut

- ▶ Ovat tavara-arpajaiset
- ▶ Toimeenpanosta pitää tehdä ilmoitus jos kyseessä laajempi kilpailu
- ▶ Tilitys ja lupakaavakkeet: <http://www.poliisi.fi/lomakkeet>

Varainhankinnan hyviä käytäntöjä

▶ Rahankeräys

- ▶ Kerätään vastikkeetta rahaa
- ▶ Vain viranomaisen antamalla luvalla
- ▶ Haettava kirjallisena (liitteenä mm. rekisteriotteita, säännöt)
- ▶ Erillinen pankkitili
- ▶ Yleishyödylliseen toimintaan
- ▶ Poikkeuksena yksittäisen henkilön tai perheen auttamiseksi

- ▶ Tilitys ja lupakaavakkeet: <http://www.poliisi.fi/lomakkeet>

Varainhankinnan hyviä käytäntöjä

► Tapahtumat

- Ohjelmalliset joko omille jäsenille tai suurelle yleisölle suunnatut tilaisuudet
- Kannattaa hyödyntää myös muita varainhankintakeinoja, esim. arpajaiset, kahvilaa
- Ilmoitusta poliisille ei tarvita jos osanottajia on vähän tai tilaisuus ei aiheuta ylimääräistä haittaa tai jos tapahtuma on rajatulla alueella arkipäivänä klo 22.00 mennessä eikä tilaisuudessa ole anniskelua eikä pääsymaksua
- Suuremmissa tapahtumissa tarvitaan järjestyksenvalvontaa, pelastussuunnitelma sekä valmius ensiavun antamiseen
- Lisätietoja, luvat ja lomakkeet: <https://poliisi.fi>

Varainhankinnan hyviä käytäntöjä

► Musiikki yleisötapahtumissa

- Musiikki esim. levyltä tai radiosta
- Musiikin käytöstä tulee maksaa Gramexille
- Suositellaan tehtäväksi oma-aloitteisesti

- Elävä musiikki/musiikki on tapahtuman pääasiallinen sisältö
- Lupa haetaan etukäteen Teostolta

► Lisätietoja:

Varainhankinnan hyviä käytäntöjä

- ▶ **Myyjäiset, toripäivät ja tuotteiden myynti**
  - ▶ Myyjäiset: jäsenten ja yhdistyksen omia tuotteita myynnissä
  - ▶ Tori: luvat ja ilmoitukset poliisille tarvittaessa
  - ▶ Elintarvikkeiden myynti: vähäiset määrät ovat vapautettu ilmoitusvelvollisuudesta. Jos säännöllistä on tehtävä ilmoitus elintarvikeviranomaisille
  - ▶ Elintarvikemyynnistä saatu tulo on verovapaata yksittäisessä tilaisuudessa. Muu kahvila-/kioskitoiminta on elinkeinotuloa
- ▶ **Kirpputorit**
  - ▶ On verovapaata kun se on yhteisön omaa tavarankierrätystä
  - ▶ Kun yhdistys vuokraa kirpputoripöytiä on se myyntipaikkojen tarjoamista joka puolestaan on elinkeinotoimintaa
  - ▶ Lisätietoja: <http://vero.fi/>

Varainhankinnan hyviä käytäntöjä

▶ Metallinkeräys

- ▶ Kunnan ympäristövastaavalle ilmoitus
- ▶ Lisätietoja: <http://www.4h.fi/toihin/kierrata-ja-tienaa/metallinkerays/>

▶ Mainosten myynti

- ▶ Mainoksia esim. käsiohjelmiin, vuosikertomukseen
- ▶ Kylän nettisivuille voi myydä mainostilaa kylän tai kunnan yrittäjille

Varainhankinnan hyviä käytäntöjä

▶ Tienvarsimainostaulu

- ▶ Pääsääntöisesti kiellettyä, lupa haettava ELY-keskukselta
- ▶ Yhdistykset voivat myös ostaa itselleen tienvarsimainostaulun ja vuokrata sitä halukkaille varainhankinta mielessä
- ▶ Lisätietoja:
  - ▶ <http://alk.tiehallinto.fi/thohje/pdf/tienvarsimainonta.pdf>
  - ▶ <http://www2.liikennevirasto.fi/julkaisut>
  - ▶ <http://www.ely-keskus.fi>

▶ Vuokraustoiminta

- ▶ Tilojen ja välineiden vuokraus
- ▶ Hyvät valokuvat ja selostukset nettisivuille

Varainhankinnan hyviä käytäntöjä

- ▶ **Tuotteiden myynti, joissa on käytetty valokuvia**
  - ▶ Postikortit, kalenterit, palapelit, T-paidat....
  - ▶ Vanhempien lupa jos käytetään alaikäisestä otettuja kuvia
  - ▶ Julkisella paikalla saa kuvata
  - ▶ Perussääntö: kysy lupa kuvattavalta sekä kuvaamiseen että julkaisemiseen
  - ▶ Lisätietoja:
<http://www.mediakasvatus.fi/artikkelit/kuvauslupa>
- ▶ **Valmiiden tuotteiden myynti**
  - ▶ Makeiset, keksit, wc-paperi, pesuaineet
  - ▶ Etsi netistä hakusanalla *varainhankinta*

Varainhankinnan hyviä käytäntöjä

▶ Lahjoitukset ja testamentit

- ▶ Lisätietoja: <http://www.lahjoitus.org/>

▶ Yritysyhteistyö

- ▶ Yritys antaa taloudellista tukea, tavaroita tai palveluita yhdistyksen käyttöön vastikkeeksi yhdistys tarjoaa esim. näkyvyyttä yhdistyksen toiminnassa

▶ Sponsorointi

- ▶ Yleishyödyllisen yhteisön tai tapahtuman imagon vuokraamista
- ▶ Ei puhdasta hyväntekeväisyyttä

Varainhankinnan hyviä käytäntöjä

▶ CRM - Cause Related Marketing

- ▶ Suomessa vielä harvinainen, isoissa yleishyödyllisissä yhteisöissä
- ▶ Esim. luottokortit, joilla tehdyistä ostoksista muutama promille menee hyväntekeväisyyteen

▶ Muut sopimukset ja keinot hankkia lisää varoja

- ▶ Pyydä alennuksia
- ▶ Säästä
- ▶ Sovi laskutuslisien poistamisesta, tee korkosopimus pankin kanssa
- ▶ Maksata kokouspullat jollakulla muulla kuin omalla yhdistyksellä

Varainhankinnan hyviä käytäntöjä

▶ Avustukset

- ▶ Toimintaan haettava välitön ja vastikkeeton tuki, joko kertaluonteinen tai jatkuva
- ▶ Tulee hakea erikseen ja siihen kuuluu selvitysvelvollisuus
- ▶ Mm. kunnat, ministeriöt, säätiöt ja rahastot sekä RAY
- ▶ Tietyt hakuajat ja kriteerit
- ▶ Yleensä rahana mutta avustukseksi voidaan laskea myös esim. toimitilojen ja laitteiden saaminen edullisemmin

▶ Lisätietoja:

- ▶ Kuntien sivut
- ▶ www.ray.fi sekä www.kultttuuri.fi ja www.fyrk.fi

Varainhankinnan hyviä käytäntöjä

▶ Projekti- ja hankerahoitukset

- ▶ Toiminnan kehittämiseksi, osa yhdistyksen muuta toimintaa
- ▶ Onko todellista tarvetta, resurssit ja riskit
- ▶ Sovittuna ajanjaksona ja ennalta määrättyyn tarkoitukseen
- ▶ Vaatii tarkkaa suunnittelua, raportointia, taloushallinnointia sekä tavoitteellisuutta
- ▶ Suositeltavaa ottaa yhteyttä suoraan rahoittajaan tukikelpoisuuden selvittämiseksi
- ▶ Mm. RAY, ministeriöt, EU:n rahastot
- ▶ Lisätietoja Leader -rahoituksesta: www.silmu.info

Varainhankinnan hyviä käytäntöjä

▶ Yhdistysten palvelutoiminta

- ▶ On vastikkeellista palvelun tuottamista
  - ▶ Voidaan tuottaa yksityisille ihmisille, yrityksille ja kunnille
  - ▶ Vaatii aktiivisuutta ja innovatiivisuutta
  - ▶ Vaatii myös liiketoimintaosaamista
  - ▶ Keskeisempänä asiakkaan tarve ja siihen vastaaminen
  - ▶ Verollisuudesta huolimatta hyvä varainhankintakeino
  - ▶ Mahdollisesti osuuskunnan perustamista
- ▶ Esim.
- ▶ Kylätalkkari, kotipalvelutyöntekijä....

Kiitos!

Li-Marie Santala, kyläasiamies

040-1588 038

li-marie.santala@silmu.info

www.itukylat.fi

Mistä rahat toimintaan? -opas
-neuvoja paikallistoiminnan varainhankintaan

www.kylatoiminta.fi